

โคกวัว

ชื่อแหล่ง : โลกวัว

ที่ตั้ง : ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง : จากจังหวัดนครปฐมต้องเดินทางไป อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรีก่อน จากนั้นก็ใช้เส้นทางอำเภอบางแพ – อำเภอดำเนินสะดวก (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325) เดินทางไปตามเส้นทางนี้ประมาณ 9 กิโลเมตร ก็จะถึงทางเข้าบ้านโพหัก เมื่อถึงบ้านโพหักจะต้องข้ามคลองโพหักไปทางเหนือจนสุดหมู่บ้าน แล้วจึงเลี้ยวขวาเลียบคลองชลประทานไปอีกประมาณ 2-3 กิโลเมตร ก็จะถึงทุ่งโพหัก ซึ่งเป็นที่ตั้งแหล่งโบราณคดีโคกวัว และโบราณคดีอื่น ๆ อีกหลายแห่ง

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :

สภาพภูมิศาสตร์ : ปัจจุบันเนินดินมีสภาพร้าง ไม่มีผู้คนอยู่อาศัย รูปร่างเนินดินเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ยาว 240 เมตร กว้าง 220 เมตร จุดสูงสุดของเนินดินสูงจากพื้นนาข้างเคียงประมาณ 60 เซนติเมตร ชายเนินดินด้านทิศเหนือมีร่องรอยของลำน้ำเก่า เรียกว่า “รางตะคา” ปัจจุบันต้นเงิน ทางทิศใต้ของเนินดินมีคลองขุดของกรมชลประทาน เรียกว่า “คลองศาลตาปู่” ดินบริเวณนี้เป็นดินซุดบางแพ ซึ่งเกิดจากการสะสมตัวของตะกอนที่แม่น้ำพัดพามา ดินมีการระบายน้ำเร็ว แต่การดูดซึมน้ำปานกลาง ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนา

แหล่งน้ำ : ทางด้านทิศเหนือของเนินดินมีร่องรอยของลำน้ำเก่า เรียกว่า “รางตะคา” ปัจจุบันต้นเงิน

ประวัติ :

หลักฐานทางด้านโบราณคดี : โบราณวัตถุที่พบได้แก่

1. กระดุกสัตว์ เช่น สัตว์บกประเภทวัวและควาย และสัตว์น้ำ เช่น เปลือกหอยน้ำจืดและเปลือกหอยน้ำเค็ม
2. เศษภาชนะดินเผาเนื้อหยาบเผาด้วยอุณหภูมิต่ำ ส่วนใหญ่เป็นแบบผิวเรียบบางชิ้นมีการตกแต่งด้วยลายประทับ, ลายจุดขีด และลายนูน
3. เศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเผาด้วยอุณหภูมิสูง ส่วนมากเป็นชนิดเคลือบ มีลวดลายสีเขียว และสีน้ำเงินประดับทั้งด้านในและด้านนอก

โคกวัวเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของทุ่งโพหัก มีร่องรอยของลำน้ำเก่าไหลผ่านในสมัยโบราณลำน้ำสายนี้คงจะเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างชุมชนภายในทุ่งโพหักและจากภายนอก โลกวัวจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าของโพหักไม่แพ้โลกอื่น ๆ แต่น่าเสียดายที่ตัวโคกเคยถูกไถพรวนปรับหน้าดินมากจนหลักฐานทางโบราณคดีแทบจะไม่มีหลงเหลืออยู่สำหรับการขุดค้นทางโบราณคดี

การกำหนดอายุสมัย : ก่อนประวัติศาสตร์ / ประวัติศาสตร์

การประกาศขึ้นทะเบียน : ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี : แหล่งที่อยู่อาศัย

วันที่ปฏิบัติงาน : สำรวจ พ.ศ. 2522 บันทึก พ.ศ. 2522

ผู้ปฏิบัติงาน : สด แดงเอียด และคณะฯ

สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

ภาพประกอบ:

สภาพภูมิประเทศที่ตั้งแหล่งโบราณคดีโคกแก้ว

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาเนื้อหยาบ พบกระจายอยู่บนผิวดินคันดินบ่อเลี้ยงกุ้งบริเวณแหล่งโบราณคดีโคกแก้ว